

Role w obozie

Główne role oficerskie, pod-oficerskie i inne funkcyjne w ramach funkcjonowania obozu. Znajdziesz tu bardzo szczegółowy opis tych sylwetek wraz ze wszystkimi wytycznymi dla poprawnego wykonywania ich zadań.

- [Principales](#)
  - [Centurio](#)
  - [Optio](#)
  - [Signiferi](#)
  - [Tesserarius](#)
  - [Legatus Legionis](#)
  - [Tribunus Laticlavus](#)
  - [Tribunus Angusticlavus](#)
  - [Praefectus Castrorum](#)
- [Immunis](#)
  - [Frvmentarius](#)
  - [Magister Campi](#)
  - [Medicus](#)
  - [Custos Castrorum](#)
- [Ceteri officiales \(munerarii\) in castris](#)
  - [Decanus](#)
  - [Magister Latinae](#)
  - [Speculatores](#)
  - [Optio Lvorum](#)
- [Optio Carceris](#)
- [Scriba](#)
- [Cornicularius](#)
- [Cornicen](#)

- [Tvbicen](#)
- [Capsarivs](#)

Principales

Centvrio

Opis sylwetki

Centvrio jest najważniejszym żołnierzem, a zarazem dowódcą jednostki zwanej Centvrią. Wybierany spośród najbardziej zasłużonych i najmężniejszych, pełni rolę dowódcy polowego walczącego w pierwszej linii, inspirującego podległych sobie żołnierzy, wskazującego kierunek natarcia i osobiście biorącego udział w walce.

Centvriones wyróżniali się poprzeczną crestą, czyli grzywą z piór o różnym ubarwieniu. Z racji wysokiego żołdu, wynoszącego od dwu- do pięciokrotności żołdu szeregowego milesa, a niekiedy jeszcze więcej w zależności od stanowiska w Legionie, cechowali się również bogatszym wyposażeniem oraz noszonymi dystynkcjami i odznaczeniami.

Wysoka śmiertelność wśród centvrionów sprawiała, że było to stanowisko wysokiego ryzyka, ale też wyjątkowego prestiżu. W razie śmierci Centvriona dowodzenie przejmował dowódca straży tylnej, czyli **Optio**, a gdyby i on poległ, jednostkę obejmował Centvrio sąsiedniej jednostki z tego samego manipułu.

Zadania i obowiązki

Centvrio odpowiada za całokształt funkcjonowania swojej jednostki zarówno podczas przygotowań do kampanii, w trakcie życia obozowego, jak i na polu bitwy. Do jego obowiązków należy właściwe rozdzielenie ról, organizacja pracy, nadzór nad stanem obozu, tworzenie planów działań wojskowych oraz bieżące dowodzenie podległymi żołnierzami.

Przydziały oficerskie i funkcyjne

Przed każdą kampanią Centvrio przeprowadza rozpoznanie, jacy konkretni żołnierze stawiają się pod znakami legionowymi. Na tej podstawie organizuje strukturę dowodzenia, przydziały namiotowe oraz obsadę najważniejszych funkcji w obozie i poza nim.

1. Przed każdą kampanią przeprowadza rozpoznanie, jacy konkretnie żołnierze stawiają się pod znakami legionowymi.
2. W przypadku braku etatowych oficerów i podoficerów mianuje według własnego uznania żołnierzy na następujące stanowiska:
  - **Optio**;
  - **Signiferi**;

- **Tesserarivs**.
3. Wyznaczonych oficerów i podoficerów umieszcza w namiocie sztabowym.
  4. Spośród pozostałych żołnierzy wybiera najbardziej doświadczonych, aby pełnili role starszych szeregowych nad namiotem, czyli **Decanvsów**.
  5. W porozumieniu z wyznaczonymi na czas kampanii Decanvsami przydziela konkretnych żołnierzy do ich namiotów.
  6. Kierując się znajomością wyszkolenia zgłoszonych żołnierzy, wyznacza również inne ważne stanowiska funkcyjne, takie jak:
    - **Specvlatores**;
    - **Frvmentarivs**;
    - **Magister Campi**;
    - **Cvstos Castrorvm**;
    - **Medicvs**;
    - **Magister Latinae**.
  7. W pierwszej kolejności przyznaje powyższe funkcje żołnierzom, którzy pełnią je na stałe i mają w tym największe doświadczenie.

Uwaga !!! Należy poczynić wszelkich starań, aby zainteresowani mogli zostać poinformowani o wszelkich powyższych przydziałach jeszcze przed imprezą.

Uwaga !!! Niektóre stanowiska mogą być łączone. W szczególności nie przeszkadza, aby Decanvsi pełnili dodatkowo inne role funkcyjne. Należy jednak rozdzielić role i zadania w obozie w taki sposób, aby nie przeciążać wybranych żołnierzy nadmierną ilością obowiązków.

Na polu bitwy Centvrio decyduje o:

1. Podziale jednostki na mniejsze części i przydzieleniu tymczasowych dowódców na wybrane odcinki frontu.
2. Ogłoszeniu narady wojennej, czyli **Consillivm**, podczas której omawia plan bitwy, wyznacza tymczasowych dowódców i określa działania, jakie mają oni podjąć.
3. Nakreśleniu planu taktycznego bitwy dla całego Legionu, opierając się na informacjach zdobytych przez wywiad.

W obozie Centvrio:

1. Zapewnia odpowiedni przydział zasobów ludzkich do zadań koniecznych dla funkcjonowania **castrvm**.
2. Widząc uchybienia lub problemy, niezwłocznie wydaje polecenie wykonania potrzebnych czynności odpowiedniej komórce specjalizującej się w wybranych pracach.
3. Gani leniwych, motywuje zniechęconych i nagradza pracowitych.
4. Pilnuje, aby codziennie w **Praetorivm** znajdowało się pisemne zestawienie prac do wykonania w danym dniu przez funkcyjnych, którzy później odznaczają je jako wykonane.

5. Dbą o to, aby wracając do namiotu sztabowego mieć natychmiastowy podgląd na stan wykonanych zleceń i zrealizowanych rozkazów.

Wyznaczanie misji dla Specvlatores:

1. Zwiady i rekonesans okolicy pod względem zagrożeń ze strony tubylców.
2. Szerzenie propagandy.
3. Rozpoznanie liczebności oraz słabych stron sił przeciwnika, a także pozyskiwanie informacji od jeńców różnymi metodami.
4. Rozpoznanie trasy przemarszu, jeśli ma się on odbyć w danym dniu, oraz usunięcie przeszkód.

Dodatkowe czynności:

1. Ma prawo zorganizować pozorowane zdarzenia w celu uczulenia żołnierzy na zagrożenia i wyrobienia odpowiedniej reakcji na nie.
2. Ma prawo zarządzić przemarsz, wypad, rekonesans i inne działania wojenne w porozumieniu z Trybunem.

Pe?na współ?praca z Optio

Ze względu na szeroki wachlarz obowiązków, jakie Centvrion posiada w obozie i poza nim, ustala swojego bezpośredniego zastępcę w osobie **Optio**. Jego zadaniem jest pełne zaangażowanie w służbę na takich zasadach, jakby sam w dowolnym momencie miał stać się Centvrionem i skutecznie zastąpić go w całości obowiązków.

1. Ustala z Optio podział własnych obowiązków tak, aby usprawnić dowodzenie.
2. Dbą o to, aby w miarę możliwości codziennie wymieniać się z nim różnymi zadaniami, dzięki czemu Optio nabiera doświadczenia na wielu obszarach działania.
3. Dzieli się z nim wszystkimi informacjami o stanie obozu oraz raportami otrzymywanymi od żołnierzy.
4. Oczekuje od Optio tego samego, zwłaszcza jeśli zastępca otrzyma raporty podczas nieobecności Centvriona w sztabie lub obozie.

Uwaga !!! Współpraca Centvriona i Optio musi być pełna i stała, tak aby w każdej chwili możliwe było płynne przejęcie dowodzenia bez utraty kontroli nad sytuacją.

Budowa obozu

Zakres obowiązków Centvriona w odniesieniu do budowy obozu wymaga jeszcze pełnego opracowania. Należy jednak przyjąć, że odpowiada on za nadzór nad całością organizacji prac oraz za właściwe rozdzielanie zadań między funkcyjnych i zwykłych żołnierzy.

Tworzenie planów bitew i pokazów

Centurio jako głównodowodzący jednostki bierze pełną odpowiedzialność za przebieg bitwy. Na naradzie wojennej ustala z pozostałymi **Principales** oraz **Decanvsami** szkic taktyczny przebiegu działań wojskowych, przydziały do wyznaczonych jednostek oraz ich tymczasowych dowódców.

Na podstawie danych wywiadowczych od **Specvlatores** posiada pełny obraz sytuacyjny i terenowy, który powinien wykorzystać w każdym calu na korzyść armii.

1. Odpowiada za przygotowanie taktycznego planu działań wojskowych.
2. W porozumieniu z kadrą dowódczą ustala rozstawienie sił, przydziały oraz sposób realizacji założonych celów.
3. Wykorzystuje informacje wywiadowcze do oceny terenu, przeciwnika i możliwych zagrożeń.
4. Bierze odpowiedzialność za powodzenie lub niepowodzenie działań, które następnie podlegają ocenie Trybuna.

Codziennie prowadzenie obozu

Centurio odpowiada za bieżące funkcjonowanie obozu, organizację prac, przyjmowanie raportów oraz kierowanie działaniami funkcyjnych. Do jego obowiązków należy zarówno planowanie, jak i nadzorowanie wykonania powierzonych zadań.

Spotkania sztabowe

Centurio organizuje odprawę w okolicy godziny 8:00, po rozgrzewce i wizycie w latrynie, ale przed śniadaniem i myciem. Odprawa odbywa się w namiocie **Praetorium**.

Wszyscy funkcyjni zaraz po zbiórce, rozgrzewce i wizycie w latrynie stawiają się w **Praetorium**, aby zdać dowódcom raport ze stanu osobowego podległych ludzi, wykonanych prac oraz uwag co do dalszych robót. Jeśli działania wymagają obecności **Decanvsów**, wówczas wzywani są również wybrani spośród nich.

1. Przyjmuje raport od **Cvstosa Castrorum** o gotowości obozu pod względem:
  - czystości;
  - stabilności kwater mieszkalnych;
  - stanu umocnień;
  - przygotowania obozu i ludzi do sytuacji nadzwyczajnych, na przykład klęsk żywiołowych;
  - uwag własnych dotyczących prac koniecznych dla zabezpieczenia funkcjonowania obozu.
2. Kancelaria Centuriona współpracuje z **Medicvsem**, tak aby znać aktualny stan żołnierzy zdolnych i niezdolnych do walki, pokazów, przemarszu lub innych obowiązków.
3. Wyznacza na dany dzień misje terenowe dla oddziału **Specvlatores** oraz inne zadania wynikające z bieżącej sytuacji.

Odbieranie raportów

Jednym z podstawowych obowiązków Centuriona jest regularne odbieranie raportów od funkcyjnych oraz utrzymywanie pełnego obrazu sytuacji w obozie.

1. Przyjmuje raport od **Cvstosa Castorum** o gotowości obozu do przeglądu pod względem czystości.
2. Współpracuje z **Medicvsem**, aby znać aktualny stan żołnierzy zdolnych i niezdolnych do walki, pokazów oraz wymarszu z obozu.
3. Analizuje raporty przekazywane przez innych funkcyjnych i na ich podstawie wydaje dalsze polecenia.

Uwaga !!! Centurio powinien stale dążyć do tego, aby żaden istotny problem w obozie nie pozostawał bez raportu, decyzji i wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za jego rozwiązanie.

Do dyskusji i opracowania

Ustalić, czy narady i odprawy należy traktować jako to samo, czy też jako dwa odrębne rodzaje spotkań sztabowych.

Określić dokładnie, kto ma obowiązek stawiania się na takich odprawach, w szczególności czy uczestniczyć mają w nich zawsze wszyscy funkcyjni, w tym Frumentarius i Specvlatores, czy też część z nich powinna być informowana indywidualnie o swoich zadaniach.

Uzupełnić pełny zakres obowiązków Centuriona przy budowie obozu oraz uszczegółwić procedurę codziennego raportowania.

Linki zewnętrzne

- <http://www.academia.edu/6339769/Centurion>

Optio

Opis sylwetki

Optio jest drugą najważniejszą osobą zaraz po Centurionie. Polibiusz opisuje go jako dowódcę straży tylnej, gdzie zajmuje pozycję mogącą w całości widzieć stan jednostki i kontrolować jej działanie, gdy Centurion nie ma takiej możliwości. Stanowisko to miało przygotować go na przyszłe pełne przejęcie obowiązków Centuriona w razie jego niedyspozycji lub śmierci.

Zadania i obowiązki

1. Optio wspiera Centuriona we wszystkich podejmowanych decyzjach mających wpływ na funkcjonowanie jednostki w sferze:
  - organizacyjno - transportowej
  - szkoleniowo - taktycznej
  - dyscyplinarnej
  - zarządzania zasobami ludzkimi i sprzętem Legionu
2. Inspekcje za dnia i nocą:
  - Poprawności wykonanych prac budowlanych
  - Wraz z Tesserariusem i Specvlatores ustala zabezpieczenia i plan obrony obozu na wypadek klęsk żywiołowych czy niespodziewanego napadu (patrz obowiązki Tesserariususa w zakresie bezpieczeństwa)
  - Czy warty wypełniają swoje obowiązki w należyty oczekiwany sposób i egzekwuje kary w razie braku ich zaangażowania.
  - Wyznacza i kieruje ludzi do prac, gdzie brakuje potrzebnych rąk (czy to do kuchni, czy prac transportowych, czy budowlanych, wart itp.)
3. Przeprowadza dodatkowe szkolenia jeśli uzna za stosowne, gdy żołnierze mają braki lub dyscyplina uległa zbyt niemu rozluźnieniu.

Obowiązki podczas bitew i pokazów

Optio ma zróżnicowane zadania w zależności od typu przeprowadzanych pokazów. Podczas musztry i szkolenia bojowego większość Principales zajmuje miejsce poza jednostką w celach prezentacyjnych. Wspiera Centuriona stojąc przy działającej jednostce zawsze naprzeciw Centuriona po drugiej stronie i powtarzając wydawane przez niego polecenia donośnym głosem, aby wszyscy trenujący milites mogli usłyszeć komendę pomimo zagłuszeń w postaci np. puszczonej w tle muzyki, czy przeprowadzanej narracji. Dużo się przemieszcza razem z grupą żołnierzy wyłapując wszelkie uchybienia i poprawia je czy to poprzez zwrócenie uwagi, wydanie dodatkowej komendy czy zastosowania siły albo kary fizycznej nie stroniąc od brutalności.

Podczas symulowanych starć i bitew wszyscy dowódcy i Principales biorą w niej już czynny udział jako główny rdzeń walczącej Centurii, przy której zbierają się żołnierze i przyjmują odpowiednią formację. Optio jako dowódca straży tylnej przemieszcza się podczas intensywnych walk wzdłuż tylnych szeregów Centurii, wykonując wymienione czynności:

- zagrzewa do walki żołnierzy, wspiera ich morale i motywuje do działania
- pilnuje aby formacja była spójna i nie rozpadła się w toku trwania bitwy, zwracając uwagę walczącym gdzie jest ich miejsce i aby wypełnili luki w szyku
- wskazuje ludzi, którzy mają odciągnąć rannego na tyły w celu opatrzenia
- w razie śmierci Centuriona przejmuje dowodzenie przechodząc na jego pozycję i prowadząc walkę dalej, wtedy obowiązuje go od tego momentu zakres czynności przedstawiony w opisie funkcji Centuriona podczas bitwy.
- w razie zagrożenia wybiera wolnych żołnierzy i kieruje ich na dany odcinek walk
- jeśli zajdzie potrzeba lub konieczność może włączyć się osobiście do walki (np. zagrożenie utraty świętych znaków)
- tak jak podczas musztry bojowej tak i na polu bitwy powtarza rozkazy Centuriona wymuszając i egzekwując ich postanowienia

Codziennie Prowadzenie obozu

Optio przed zmierzchem wraz z Tesserarivsem dokonuje inspekcji namiotów żołnierzy wyszukując wszelkich uchybień od dyscypliny, porządku i organizacji. Podczas trwania całego dnia uważnie obserwują zachowania legionistów wypatrując nieposłusznych i sprawiających problemy, którym na wieczornej zbiórce wskaże karne prace lub warty do wykonania. Jeśli wszystkie Contubernia wzorowo przykładają się do swoich obowiązków i nie ma żadnych widocznych uchybień przeprowadza się konkurs na najlepiej zadbany namiot w legionie pod względem higieny, porządku i przygotowania wyposażenia zwracając uwagę by nie wyznaczać ludzi, którzy pełnili warty ostatnio.

Spotkania sztabowe

Optio bierze czynny udział we wszystkich naradach, raportach i odprawach. Ma silny mandat i prawo do wpływania na podejmowane w grupie decyzje w każdym aspekcie od typowej organizacji dnia w Legionie po sąd wojskowy nad nieposłusznymi. Przyjmuje wraz z Centurionem sprawozdania i raporty od funkcyjnych i Decanvsów, na których podstawie wydają rozkazy i polecenia do wykonania.

Do dyskusji i opracowania

Linki zewn?trzne

Signiferi

[W BUDOWIE]

Signiferzy to grupa sztandarowych noszących znaki legionowe, ważne z punktu widzenia morale, prestiżu i wiary. Wybierani spośród najmłodszych ludzi w jednostce stanowią rdzę Centurii wraz z dowódcą, gdzie usytuowani w drugiej linii za jego plecami wyznaczają punkt zbiórki i kierunek natarcia.

W grupie legionistów wyróżniamy następujących chorążych wg ważności :

1. *Aquilifer* - dzierżący orła legionowego - *aquila*,
2. *Imaginifer* - dzierżący wizerunek cesarza - *imago*,
3. *Signifer* - dzierżący znak centurii - *signvm*,
4. *Vexiliarivs*- dzierżący proporzec informujący jakiego legionu jesteśmy oddziałem - *vexillum*.
5. *Cornicen*, *Tvbicen* – trąbacz, którzy przekazują rozkazy poprzez sygnały dźwiękowe, np. do marszu, natarcia, albo odwrotu

Zadania i obowiązki w obozie

Obowiązki noszących sztandary (*Vexillum*, *Signvm*, *Aquila*):

1. Utrzymywanie szyku - żołnierze orientowali się na podstawie swojej pozycji względem *Signvm*, podążali za nim i w kierunku przez niego wskazanym. Jeśli *Signifer* szedł, linia napierała, gdy stał - trzymano pozycję.
2. Ze względu na sygnalizowanie zamiarów dowódcy należało znać wszystkie podstawowe sygnały nadawane znakami, które informowały o konkretnych manewrach:
  - miejsce zbiórki
  - opuszczenie *signvm* - sygnał do opuszczenia tarcz przez legionistów
  - podniesienie *signvm* - gotowość do wymarszu / działania, podniesienie tarcz przez legionistów
  - kierunek marszu/natarcia
  - zwrot w wyznaczonym kierunku
  - sygnalizowanie zamiarów dowódcy
2. Otaczanie opieką wszelkich symboli oraz znaków legionowych, dbanie o nie, aby zawsze przykładnie wypolerowane prezentowały się godnie i majestatycznie z racji otaczania ich wielką czcią religijną
3. Opieka na *Sacellvm* w obozie, gdzie niczym w sanktuarium przechowywano znaki z należytą religijną czcią. We współpracy z kapłanami realizują ceremonie na ich cześć (składanie ofiar, rytualne dekorowanie znaków)
4. za dnia ich ekspozycja na wskazanym stanowisku, a w porach nocnych schowanie przed niepokodą czy potencjalną kradzieżą (np. podczas ataku, lub próbie zbrodziejstwa)
5. Zarządzanie oszczędnościami żołnierzy oraz fizyczna wypłata żołdu
6. Zarządzanie funduszem pogrzebowym każdego z żołnierzy (transport prochów oraz godny pochówek)

Obowiązki trębaczy:

Cornicen wydaje rozkazy w postaci sygnałów dźwiękowych nie tylko na polu bitwy, ale również podczas prac obozowych. Sygnalizował i regulował cykl wykonywanych prac.

1. W obozie

- o osadzanie/zwijanie sztandarów bojowych
- o Pobudka obozu
- o Zbiórka żołnierzy
- o Zmiana wart (*Excubia*)
- o Czas posiłku
- o Reguluje ruch podczas przeglądu wojska
- o Ogłasza moment przemowy dowództwa lub apel do wojska
- o Uczestniczy przy skądaniu ofiar i podczas uroczystości wojskowych

2. W bitwie (trębki i kornety grają razem)

- o Sygnalizuje rozpoczęcie marszu/ zatrzymanie się
- o Sygnalizuje atak / wycofanie się
- o Wykonanie specjalnego zadania (przez żołnierzy działających poza znakami)
- o Przegrupowanie
- o Miejsce zbiórki po rozbiciu szyku

3. W marszu

- o Rozpoczęcie zwijania obozu
- o Formowanie kolumny i wymarsz z obozu
- o Pomaga utrzymać tempo i porządek w kolumnie marszowej
- o Przekazuje komendy takie jak "naprzód" (*procedite*), "zatrzymaj się" (*consistite*) czy "odpoczynek"
- o Alarmowanie o zbliżającym się przeciwniku
- o Sygnalizowanie dotarcia do celu, wyznaczenie miejsca na budowę obozu

Tesserarivs

Opis sylwetki

Tesserarivs jest jednym z najważniejszych stanowisk funkcyjnych w Centurii. Odpowiedzialny nie tylko za bezpieczeństwo obozu wojskowego, ale również mienia osobistego, majątku, jak i przebywających tam osób za dnia i nocą.

Zadania i obowi?zki

Wbrew pozorom funkcja ta nie ogranicza się do wydzielenia jedynie wart nocnych. Poniżej znajduje się pełen zakres zadań jakich musi podjąć się ten żołnierz funkcyjny :

Excubia Nocta - Warta Nocna

Tesserarivs wyznacza dwa namioty contuberniane (w szczególnych przypadkach mniej lub więcej), które będą pełnić warty nocne. Biorąc pod uwagę ich przebieg zaleca się, by owe namioty były przynajmniej 4-osobowe. Informacje tę przekazuje odpowiednim decanusom w środku dnia podając przy tym hasło na dany dzień - tessera. Pomocnym w opracowaniu hasła może być żołnierz pełniący w obozie funkcję nauczyciela łaciny - magister latinae .

Strój wartownika

Na wieczornej zbiórce Tesserarivs informuje żołnierzy o obowiązującym minimalnym wyposażeniu, jakie trzeba mieć podczas pełnionej warty. Zwyczajowo jest to pełne oporządzenie (włącznie z hełmem i pancerzem), przy czym warty nocne są zwolnione z noszenia pilvm oraz scvtvm , jakkolwiek te muszą znajdować się w "zasięgu ręki" wartownika w razie niespodziewanego ataku na obóz (patrz poniżej).

Obowi?zki wartownika

Tesserarivs przypomina wartownikom każdorazowo o obowiązujących ich zadaniach i osobiście dopilnowuje ich przebiegu.

Wartownik :

1. Częściej przechadza się po obozie niż siedzi w jednym miejscu patrolując okolicę.
2. Na polecenie dowództwa patroluje wyznaczoną okolicę w pobliżu castrvm.
3. Dbą o bezpieczeństwo znajdujących się w obozie ludzi i ich wyposażenia.

4. Pilnuje wejścia do obozu, i nie wpuszcza postronne osoby nie znające hasła. W przypadku pojawienia się gości specjalnych zwraca się z prośbą do Tesserarivsa lub innych oficerów wyższych rangą o podjęcie decyzji w tej sprawie.
5. W razie wykrycia nagłego lub zbliżającego się do obozu zagrożenia z zewnątrz natychmiast powiadamia o tym Tesserarivsa lub innego z oficerów wyższych rangą.
6. Pilnuje oświetlenia w obozie - ogniska, lampy oliwne i łojowe.

Dodatkowe obowiązki :

1. Wartownik pierwszej zmiany, musi zadbać o przygotowanie oświetlenia w obozie odpowiednio wcześniej (ok 2h przed rozpoczynającą się wartą nocną) oraz utrzymanie oświetlenia w obozie na pełnych obrotach.
2. Wartownik drugiej i trzeciej zmiany, utrzymuje wielkość oświetlenia obozu wg własnego uznania, tak żeby najważniejsze punkty obozu były widoczne.
3. Wartownik ostatniej zmiany, musi zadbać o posprzątanie obozu, w szczególności wokół kuchni. A także narąbać drewna i rozpalić ogień w kuchni. W momencie skończenia służby budzi Centuriona lub innego oficera wg wcześniejszych wytycznych od Tesserarivsa.

Uwaga !!! Wartownik ma kategoriyczny **zakaz spożywania napojów alkoholowych** zarówno podczas pełnionej służby oraz przed służbą w wyznaczonym dniu

Podział wart :

1. W ramach każdego wybranego contubernium do pełnienia służby nocnej najstarszy rangą żołnierz, czyli decanus rozdziela poszczególne warty wg. własnego uznania, przydzielając **do każdej warty jednego żołnierza** ze swojego namiotu.
2. Warty podzielone są na 4 zmiany. Zaczynając się od godziny ok. 23:00, kończąc się o godzinie ok. 7:00. Przy czym, czas podczas wart jest odmierzany "na oko" dopóki z Rzymu nie zostaną ściągnięte zegary wodne, które ułatwią nam ten proceder.
3. W szczególności :
  - o Excvbia Prima - od 23:00 do 1:00
  - o Excvbia Secvnda - od 1:00 do 3:00
  - o Excvbia Tertia - od 3:00 do 5:00
  - o Excvbia Qvarta - od 5:00 do 7:00

Uwaga !!! 15 minut przed końcem zmiany wartowania należy wybudzić zmienników, aby mieli czas na ubranie pancerza i przygotowanie się do prac. **Niedozwolone jest inne łączenie się w pary wartowników, niż wyznaczone przez Tesserarivsa.**

Excvbia Qvotidiana - Warta dzienna

1. Tesserarivs jest również odpowiedzialny za ochronę obozu od świtu do zmierzchu.

- Obóz jest stale zamknięty poza wyznaczonymi krótkimi porami w ciągu dnia, w których to jest otwarty dla zwiedzających.
  - Dla utrzymania powyższego stanu rzeczy Tesserarivs wyznacza warty wg własnego uznania.
2. Szczególnie ważne są warty w momencie, w którym oddział wychodzi z obozu na dłuższy okres czasu, przykładowo na : bitwę, przemarsz, pokazy musztry itp.
    - Tesserarivs dba by pozostawiony w obozie skład żołnierzy i/lub cywili był w stanie zapewnić należyłą ochronę oraz omawia z nimi miejsca, w których mają przebywać podczas nieobecności głównego vexilatio.
  3. Istotne jest, aby Tesserarivs zrobił zawnazu dobre rozeznanie w obozie, tak aby nie musiał szukać odpowiednich osób na ostatnią chwilę, ani żeby nie wyznaczył osób, mających inne ważne obowiązki, mogące kolidować z powyższymi. Zaleca się pełną współpracę w tym zakresie z oficerami sztabowymi.

Obrona obozu przed zagrożeniem

Obóz legionu musi być chroniony przez wojsko 24 h na dobę. Również i z tego powodu rola Tesserarivsa jest nieoceniona. Rozpoznaje on możliwe zagrożenia (korzystając również z informacji uzyskanych przez specvlatores i skrupulatnie opracowuje w porozumieniu z Optio lub Centvrionem plan obrony obozu przed niespodziewanym atakiem, który w szczególności nocą jest wysoce prawdopodobny.

W tym celu :

1. Omawia z wartownikami plan działania. Kogo mają wołać ? Kiedy stawiać cały obóz na nogi ? Których miejsc mają bronić i nie opuszczać za wszelką cenę ? itp
2. Ogłasza na wieczornym apelu, wstępny plan obrony obozu, w którym pośród nocy każdy z żołnierzy będzie wiedział dokąd ma biec w pierwszej kolejności po wyjściu z namiotu i czekać na rozkazy.
3. Podczas bezpośredniego zagrożenia jest pierwszym, który biegnie na wyznaczone miejsce po środku obozu. Zbiera żołnierzy i wysyła na różne odcinki obronne obozu, aż do momentu przekazania dowodzenia wyższym rangą oficerom, np. optio lub centvrrio .

Uwaga !!! Istotnym jest, aby wszyscy rozumieli powagę sytuacji, i z pełnym zaangażowaniem stawiali się jak najszybciej na wyznaczonych odcinkach dzierżąc w rękach przynajmniej miecz (gladivs) i tarczę (scvtvm).

Uwaga !!! W przypadku nagłego ataku, gdy nie ma wyposażenia pod ręką, żołnierz zamiast tracić czas szukając broni to chwyta za każdą rzecz mogącą posłużyć do walki czy to: łopata, dolabra, kij, czy nawet hełm/garneki/patelnia do okładania agresora!

Wyznaczanie dyżurów w kuchni - cvlina

Tesserarivs mając pełną wiedzę o tym, którzy żołnierze mają warty dzienne lub nocne, wyznacza również pojedynczych żołnierzy do całodziennego dyżuru w kuchni (jeśli jest taka możliwość to najlepiej całe contubernium/-nia)

1. W tym celu współpracuje bezpośrednio z Medicvsem , znającego stan chorych legionistów, którzy jako niezdolni do treningów / pokazów / przemarszów / bitew zostaną przydzieleni na stałe do kuchni, być może nawet na cały czas trwania obozu.
2. O swojej decyzji informuje Frvmentarivsa , odpowiadając na zgłoszone przez wspomnianego potrzeby ilościowe.
3. W sytuacjach wyjątkowych, np: duża wieczorna uczta w obozie, może wyznaczyć dodatkowych żołnierzy tylko na tę okazję (lub wręcz całą nową zmianę na ten wieczór do służby podczas uczty).

Raportowanie

1. Tesserarivs przynajmniej dwa razy dziennie spotyka się z oficerami sztabowymi (w pierwszej kolejności z centvrionem), w celu przedstawienia sprawozdania z wyznaczonych mu obowiązków oraz skonsultowania następujących zagadnień :
  - jakie warty dzienne i nocne zostaną przydzielone ? Wg jakiego klucza zostaną danego dnia wyznaczone warty nocne (np karne lub w nagrodę).
  - spis wart powinien być dostępny na osobnej tabliczce woskowej (tabvla cerata) i pozostawiony w sztabie.
  - jaka została wyznaczona tessera ? Centvrion powinien otrzymać kopię tessery na skrawku papierusa.
  - jaki jest plan na nocną obronę obozu ?
  - jak wypełniali swoje dotychczasowe zadania przydzieleni żołnierze ?
  - kiedy zostanie przeprowadzona niezapowiedziana kontrola wartowników nocnych ? Przynajmniej raz na imprezę.
  - czy współpraca z Frvmentarivsem przebiega bez zakłóceń ?
2. Tesserarivs bierze udział w naradach i odprawach sztabowych rano i/lub wieczorem, które zwyczajowo odbywają się w namiocie centvriona.

Uwaga !!! Tesserarivs nie może opuścić obozu nie upewniwszy się uprzednio, że wszystkie wyznaczone mu obowiązki zostały delegowane właściwym żołnierzom oraz że centvrion ma pełną wiedzę w tym zakresie.

Do dyskusji i opracowania

Opracować graficznie wytyczne dotyczące obrony obozu podczas nocnych ataków

Linki zewn?trzne

Principales

Legatvs Legionis

Opis sylwetki

....

Zadania i obowi?zki

Aktualnie ta sylwetka nie jest rozwijana w naszej grupie rekonstrukcyjnej. Jeśli wraz z rozrostem Leg XXI pojawi się potrzeba jej odtwarzania oraz znajdzie się odpowiednia osoba do takiej roli, to z pewnością pojawią się tutaj niezbędne wytyczne.

Principales

Tribvns Laticlavivs

Opis sylwetki

....

Zadania i obowi?zki

Aktualnie ta sylwetka nie jest rozwijana w naszej grupie rekonstrukcyjnej. Jeśli wraz z rozrostem Leg XXI pojawi się potrzeba jej odtwarzania oraz znajdzie się odpowiednia osoba do takiej roli, to z pewnością pojawią się tutaj niezbędne wytyczne.

Tribvns Angvsticlavivs

Stanowisko *Tribvns Militvm Angvsticlavivs* (dosł. „trybun wojskowy o wężskim pasie”) był jednym z filarów dowództwa legionowego w okresie cesarstwa. Był to oficer stanu ekwicznego (*ordo equester*), należał do głównego sztabu legionu, podlegał Legatowi Legionu (*Legatvs Legionis*) i współpracował z *Tribvns Laticlavivs* (przedstawiciel rodu patrycjusza na stażu) oraz Prefektem obozu (*Praefectus Castrorum*).

W praktyce *Tribvns Angvsticlavivs* był zawodowym oficerem, którego doświadczenie i znajomość życia wojskowego miały kluczowe znaczenie dla funkcjonowania legionu.

Władza w Rzymskiej armii opierała się o tzw. **“Imperium”** (od łac. **“imperare”** ‘rozkazywać; rzodzi’), który z definicji był najwyższym i suwerennym zakresem władzy wojskowej, cywilnej i religijnej wyższych urzędników w starożytnym Rzymie przyznawany formalnie przez lud (w Republice) lub przez Cesarza (w Pryncypacie).

Obejmowała ono:

- dowództwo wojskowe (*imperium militiae*)
- najwyższa jurysdykcja karna, w tym prawo wydawania wyroków śmierci
- prawo wydawania rozkazów wiążących wszystkich obywateli
- prawo przymusu (*coercitio maior*)

Każda z osób dzierżąca *imperium* mogła decydować o życiu lub śmierci i orzekała najwyższe kary. Oficerowie poniżej Legata tacy jak Trybun, czy Prefekt obozowy nie posiadali władzy na poziomie **“Imperium”**, bo pełniły funkcje z poziomu urzędnika wojskowego, a nie z poziomu magistratu. Każde ich działanie było subdelegowane przez tego Legata, któremu podlegali.

Zamiast *imperium* dysponowali oni tzw. **Potestas**.

Potestas Trybuna obejmowała:

- dowodzenie wydziałami oddziałami (kohorty, *vexillatio*)
- nadzór administracyjny i dyscyplinarny
- prawo wydawania rozkazów obojętnych w imieniu Legata
- ograniczony *coercitio minor* (np. kary porządkowe), bowiem najwyższe kary (jak kara śmierci) leżała w decyzji osoby posiadającej **“Imperium”**

OBOWIĄZKI GŁÓWNE:

Trybun wykonywał funkcje administracyjne i dyscyplinarne do których zaliczano:

1. nadzorowanie warowni i wart (*custodiae*),
2. wydawanie hasła nocnych (*signa nocturna*),
3. kontrola musztry i kar (*disciplina militaris*),

4. przygotowywanie raportów (*tabulae divinae*),
5. egzekwowanie wyroków

Do głównych zadań Trybuna należało:

- nadzór nad szkoleniem, dyscypliną żołnierzy
- porządkiem w obozie, oraz przy współpracy z *Praefectus Castrorum* potrzebny logistyki
- bezpośrednio dowodził części legionu w ramach działań taktycznych
- **prowadzenie ewidencji** i list stanu legionu (*tabulae legionis*),
- **kontrola wypłat żołdu (*stipendium*)** i premii (*praemia militiae*),
- **rozliczanie zaopatrzenia i uzbrojenia**,
- **koordynacja komunikacji** wewnątrz legionu – odbieranie i przekazywanie rozkazów Legata,
- **wydawanie i odbieranie hasł nocnych (*signa nocturna*)** – systemu komunikacyjnego, który wg Polibiusza (VI.34) polegał na przekazywaniu tabliczki z rozkazem od manipulu do manipulu,
- **prowadzenie raportów dziennych (*relationes diurnae*)** i meldunków o stanie zdrowia, gotowości i dyscypliny,
- **uczestnictwo w radzie wojennej (*consilium militare*)** wraz z Legatem, Prefektem obozu i Centurionami seniorami (*primipilares*).

OBOWIĄZKI TAKTYCZNE:

W działaniach wojennych Trybunowie Augustusciaevii pełnili rolę **dowódców odcinkowych** lub **koordynatorów kohort**, byli niezbędnym ogniwem w strukturze dowodzenia. Nie dowodzili samodzielnie jak Legaci, ale ich decyzje często decydowały o skuteczności taktycznej całego legionu.

Ich zadania obejmowały:

- nadzór nad utrzymaniem szyku i formacji Legionu (np. *acies triplex* lub *acies duplex*),
- dowodzenie kohortą lub grupą kohort,
- reagowanie na zagrożenia lokalne i rozkazy Legata,
- utrzymywanie morale i dyscypliny w trakcie walki,
- kontrola rotacji żołnierzy i rezerw,
- sygnalizacja manewrów poprzez *signa* i *tvbae*.

Kiedy Trybun jako oficer średniego szczebla miał pod swym rozkazem:

- przynajmniej jedną kohortę
- 2 kohorty w szyku legionu na polu bitwy (~1000 ludzi), lub jedna *cohortes milliariae* np. pierwsza kohorta Legionu
- kohortę pomocniczą (*avxilia*) w tym mieszane oddziały konnych i piechoty (*cohors eqvitata*)
- lub wydzielony oddział kilku kohort do różnych zadań, które z racji swej skali (są często znacznie mniejsze niż Legion) nie wymagały powołania Legata do jego operowania

OBOWIĄZKI W OBOZIE (CASTRVM):

W obozie (*castrum*), który stanowił serce życia legionowego, trybunowie mieli swoje kwatery w pobliżu *praetorium* – namiotu dowódcy armii. Główną rolę oficera w rzymskim obozie jest nadzorowanie zleconych prac. Żołnierze pod okiem Centurionów toczyli rywalizację między swoimi jednostkami w wyścigu

wykonanych rozkazów. ?o?nierze próbowali si? przypodoba? swoim bezpo?rednim prze?o?onym, a Centurionowie swoim Trybunom, a ci Legatom.

W ramach Castrvm Trybun dodatkowo zajmowa? si?:

- wyznaczaniem wart i patroli (*stationarii, vigiliae*),
- przeprowadzanie zaci?gu do wojska
- kontrol? fortyfikacji i bram (*porta praetoria, porta decumana etc*),
- nadzorem nad magazynami (*horrea, armamentaria*),
- oraz organizacj? codziennych odpraw (*contiones*).
- **inspekcja i kontrola kohort** – codziennie o ?wicie (*prima vigilia*),
- **nadzór nad szkoleniem bojowym i musztr?** (*disciplina militaris*),
- **uczestnictwo w radach wojennych** (*consilium*),
- **ocena raportów centurionów** oraz weryfikacj? list ?o?du, ekwipunku i zapasów,
- **utrzymanie morale** i organizacj? odczytów rozkazów (*edicta*).

Trybun pe?ni? funkcj? publiczn? – rekrutowa? ?o?nierzy do armii, przeprowadza? zaci?g do armii spo?ród obywateli i nie-obywateli, nadzorowa? proces ich wcielania w korpusy armii oraz powstawania nowych jednostek. W imieniu Legata przewodzi? przegl?dom oddzia?ów (*recognitio*) i weryfikowa? ich stan gotowo? ci.

Trybun jako stra?nik porz?dku i dyscypliny przy pierwszym postawieniu obozu przez nowo powsta?? jednostk? (Legion lub Auxilia) lub przed rozpocz?ciem kampanii odbiera od ka?dego uczestnika przysi?g?

Wojsko w celu utrzymania jako?ci i motywacji musia?o mie? zapewnione odpowiednie wy?ywienie, opiek? oraz szkolenie. Wszystkie te aspekty musieli koordynowa? Trybuni, bo od sprawno?ci Legionistów zale?a?o powodzenie wypraw wojennych. ?o?nierz nie tylko stawia? czo?a przeciwnikowi i potencjalnym ranom jakie odnosi? w boju, ale równie? musia? radzi? sobie z chorobami, trudnymi warunkami pogodowymi, kryzysami, za?amaniem morale.

Trybun by? tak?e odpowiedzialny za **w?a?ciwe rozmieszczenie stra?y** (*stationes*) i **bezpiecze?stwo obozu noc?**. We wspó?pracy z Centurio, Optio ustalali plan obrony obozu, zasady funkcjonowania wart, a wszelkie te ustalenia poprzez Tesserarivsa by?y wprowadzane w czyn.

Dyscyplina i w?adza s?dowa

Trybun by? przedstawicielem Legata w zakresie dyscypliny: mia? prawo zwo?ywa? s?dy wojskowe i wydawa? wyroki za tchórzostwo, niesubordynacj?, pija?stwo czy dezercj?.

W tym uj?ciu *Tribvns Militvm* by? jednocze?nie oficerem i s?dzi? wojskowym, co pokazuje, jak mocno ?? czy?y si? wówczas aspekty prawne i militarne s?u?by.

Kary nie tyczy?y si? jednak tylko ?o?nierzy, a obejmowa?a równie? podoficerów: Centurionów, Optionów i im podleg?ych jako osób odpowiedzialnych za dzia?anie i dyscyplin? jednostki. Wszystkie zas?dzone kary opieraj? si? na *“potestas”* Trybuna, który je wymierza z upowa?nienia Legata lub Prefekta.

Do najcięższego kalibru przewinie należała dezercja, utrata sztandarów lub znaków, czy ucieczka całej jednostki z pola bitwy niezależnie od okoliczności i przewagi wroga jeżeli nie było zgody dowódcy na odwrót. Często jedyną słuszną karą za to była śmierć i hańba poprzez zapomnienie. Podejście to sprawiło, że nieustępliwość legionistów zależała nie tylko od dyscypliny i ich ścisłej woli oraz chęci wygrania, co od strachu przed własnymi dowódcami i dotkliwymi karami jakie się wiązały z tym. Wówczas bardziej się bali swoich dowódców niż wroga po drugiej stronie pola bitwy.

Poza karami bywały jednak również zobowiązania do nagradzania czynów godnych pochwały od publicznych pochwał słownych i uznania towarzyszy po nagrody materialne czy pieniężne.

Principales

Praefectvs Castrorvm

Opis sylwetki

....

Zadania i obowi?zki

Aktualnie ta sylwetka nie jest rozwijana w naszej grupie rekonstrukcyjnej. Jeśli wraz z rozrostem Leg XXI pojawi się potrzeba jej odtwarzania oraz znajdzie się odpowiednia osoba do takiej roli, to z pewnością pojawią się tutaj niezbędne wytyczne.

Immunes

Kolejni ważni specjaliści w ramach centurii

Frvmentarivs

Opis sylwetki

Frvmentarivs jest g?ównym ??cznikiem pomi?dzy cywiln? za?og? kuchni, a reszt? legionu. W zakresie jego obowi?zk?w jest zapewnienie wy?ywienia dla ca?ego obozu oraz zaopatrzenia w niezb?dne do wykonania tego zadania rzeczy, jak: drewno, sk?adniki do gotowania, obs?uga pieca itp.

Frvmentarii byli specjaln? grup? żołnierzy w armii rzymskiej, wywodz?c? si? z legion?w, których pierwotnym zadaniem by?o zaopatrywanie wojsk w żywność (*frumentum*, czyli zboże). Z czasem jednak ich rola znaczc? si? rozszerzyla.

Oficjalnie pe?nili funkcje logistyczne i administracyjne: transportowali zaopatrzenie, przekazywali rozkazy oraz dzia?ali jako kurierzy mi?dzy jednostkami a w?adzami centralnymi. Przy zaopatrywaniu legionu zbierali też informacje o dzia?aniu wrogich wojsk oraz lud?w wi?c można ich nazwać szpiegami. Dzia?ali na terenie ca?ego imperium, zbieraj?c informacje, śledz?c podejrzanych oraz wykonuj?c tajne polecenia cesarza.

Ich wyposażenie nie r?żni?o si? znaczc? od standardowego ryszunka legionisty — nosili typow? broń, tak? jak miecz (*gladius*), oraz lekkie uzbrojenie ochronne. Ze wzgl?du na charakter zadań cz?sto podr?żowali w mniej rzucaj?cym si? w oczy ekwipunku.

Wynagrodzenie frumentarii by?o wyższe niż przeciętnego żołnierza, co wynika?o z ich szczególnych obowi?zk?w i zaufania, jakim byli obdarzani. Otrzymywali takż? dodatkowe korzyści, takie jak łatwiejszy dost?p do awans?w i przywilej?w.

!!! DOKONCZYC !!!

Zadania i obowi?zki w obozie

Prowadzenie sekcji legionowej do pomocy w kuchni

Frvmentarivs :

1. Zasi?gaj?c opinii u za?ogi kuchni ustala liczb? potrzebnych na dany dzień pomocników do kuchni, którzy zostaną wyznaczeni z szeregowych legionist?w. W tym celu wsp?łpracuje bezpośrednio z **Tesserarivsem**, któremu zgłasza zapotrzebowanie i od którego otrzymuje informacj? o przydzielonych żołnierzach do tego zadania na ca?y dzień.
- 2.

Bierze obowiązkowo udział w naradach sztabowych (Consilium), by poznać rozkazy dnia i ustalonych godzin zajęć oraz pokazów (zapisuje rozkazy na swojej tabliczce). Informacje te przekazuje sekcji kuchennej, która organizuje naradę we właściwym zakresie zbierając się na jego sygnał. Na tej wewnętrznej naradzie:

- grupa kuchenna ustala przebieg dnia sekcji cywilnej zgodnie z ustalonym wcześniej przez Sztab Legionu rozkazem. Frumentariusz wraz z szefem kuchni decyduje w jakich porach można pójść na miasto / sesje fotograficzne / pokazy, kiedy zarządza się przerwy, oraz w jakich porach wybrane osoby będą potrzebne do pomocy w obozie. Ustalenia te leżą w gestii Frumentariusza i Szefa sekcji kuchennej i są całkowicie niezależne od decyzji Sztabu.

- sekcja kuchenna robi spis planowanego menu na porę posiłków na dany dzień

3. W sytuacjach wyjątkowych, np: duża wieczorna uczta w obozie, może poprosić o dodatkowych żołnierzy tylko na tę okazję (lub wręcz całą nową zmianę na ten wieczór do służby podczas uczyty).
4. Sprawuje opiekę nad wyselekcjonowanymi legionistami na dany dzień do pomocy w kuchni, w tym :
  - informuje ich o zadaniach do wykonania (np: zmywanie, rąbanie drewna, sprzątanie w stołówce - **popina**, rozpalanie ognia, pomoc w noszeniu zakupionego zaopatrzenia do **cellarium** itp)
  - rozdziela i nadzoruje wszelkie te prace,
  - pomaga i motywuje do sprawnego działania.
5. W razie potrzeby pomaga załodze kuchni w wyprawach do pobliskiego Vicvsa w celu zaopatrzenia obozu w niezbędną żywność i napoje na najbliższe dni.

Zaopatrzenie w wodę i pożywienie

Frumentariusz jest z grubsza rzecz biorąc odpowiedzialny, za to czy legionieści nie chodzą głodni i spragnieni.

Dlatego :

1. Przekazuje sekcji kuchennej program dnia żołnierskiego i pomaga planować w jakich godzinach powinny być wydzielone posiłki.
2. Jest odpowiedzialny za stałe organizowanie wody pitnej dla legionistów, zarówno by była dostępna w ciągu dnia w popinie podczas posiłków i między posiłkami, jak również w sytuacjach, gdy legion wyrusza na trening, parady czy inne aktywności poza obozem.
3. Dogląda zapasów wody i jest odpowiedzialny za jej uzupełnianie w magazynie (aquarium) nim ulegnie wyczerpaniu.

4. W sytuacjach wyjątkowych (np. wymarsz legionistów na długi i daleki patrol) od niego zależy czy wojsko otrzyma jakikolwiek suchy prowiant oraz przypomina o zabraniu ze sobą podręcznego zapasu wody.

Inne obowiązki okołokuchenne

1. Jest odpowiedzialny za oświetlenie oliwne w popinie na wieczorne posiłki.

Raportowanie

Frvmentarivs składa [Centvrionowi](#) minimum jeden meldunek w ciągu dnia , np: wieczorem informując go o sprawności wykonywanych zadań w ciągu dnia i ewentualnych problemach jakie miały miejsce. W szczególności, czy wszyscy przydzieleni żołnierze wykazywali się aktywnością i sumiennie wykonywali przydzielone im prace.

Linki zewnętrzne

Magister Campi

Opis sylwetki

Magister Campi był żołnierzem odpowiedzialnym za ..... bla bla bla

(informacje historyczne o wynagrodzeniu, stroju itd)

!!! ARTYKUŁ WYMAGA DOKOŃCZENIA !!! Nie osiągnął jeszcze podstawowej wersji.

Zadania i obowiązki w obozie

Magister Campi od najwcześniejszych godzin po stawieniu się w obozie przeprowadza wywiad z **Decanvsami** poszukując żołnierzy, którzy mają zerowy lub bardzo mały stan wiedzy i umiejętności odnośnie musztry legionowej i komend wojskowych.

Raportowanie

Magister Campi składa meldunek ...

Do dyskusji i opracowania

- wyznaczyć jednego ? czy cały zespół magistrów campi ?
- jest chyba zbyt dużo tematów tutaj, nie wszystkim jest w stanie się zająć jeden nauczyciel : musztra , choreografia pokazów, walki gladiusem, rzucanie pilum, proca, łuk , zapasy .. itd

Linki zewnętrzne

Medicvs

Opis sylwetki

Medicvs pełni rolę lekarza polowego i pierwszej pomocy przedmedycznej w armii, gdzie jest odpowiedzialny za ogólny stan zdrowia wszystkich osób uczestniczących w ramach Legionu. Wojsko posiadało własne szpitale i chirurgów, którzy nieraz leczyli lepiej niż ich odpowiednich z miast. Każdy legion miał swój własny zespół medyczny wykwalifikowany w leczeniu ran i urazów, jakich doznaje się podczas służby w armii. Potrafili oni postawić diagnozę o zagrożeniu, jakie niesie za sobą określona rana, kiedy zostawić grot w ciele, a kiedy próbować go usunąć. Legiony dysponowały również własnymi, dobrze wyposażonymi szpitalami, a wiele instrumentów, którymi posługiwali się starożytni stosuje się we współczesnej medycynie.

Zadania i obowiązki

Do obowiązków Medicvsa należy:

- Zapewnienie pierwszej pomocy w przypadku poważnych urazów
- Opatrywanie mniejszych skaleczeń, odkażanie, podawanie leków przeciw urazom i innym dolegliwościom nie wymagających fachowej porady lekarskiej
- Na polu bitwy opatrywanie rannych: zarówno odniesionych prawdziwych ran jak i symulowanych.
- Prowadzi spis kontuzjowanych i „rannych” wraz z opinią medyczną i zaleceniami,

Podczas bitew i pokazów

Podczas pokazów i bitew Medicvs w odpowiednich momentach wycofuje się na tyły walczących oddziałów, gdzie przystępuje do opatrywania lżej rannych, którzy szybko są w stanie wrócić na pole bitwy i wziąć jeszcze w niej udział. Gdy wszyscy zdolni wrócić na front zostaną opatrzeni, Medicvs przystępuje do oględzin osób w ciężkim stanie, w przypadku których przeprowadza symulowane zabiegi blisko publiczności, by ci mieli bliski kontakt i wgląd w wykonywane czynności jakie miały miejsce w antycznym świecie.

Codziennie Prowadzenie obozu

Medicvs posiada własne stanowisko, na którym prezentuje wszystkie zabiegi, narzędzia chirurgiczne i opatrunki stosowane w antycznych czasach. Przeprowadza pokazy związane z chirurgią, leczeniem różnych chorób / ran na osobach przydzielonych przez Centuriona w ramach „żywego obozu” na stanowisku szpitala polowego (Valetvdinarivm). Obowiązkiem Medicvsa jest posiadać w swych zasobach lub zapewnić innymi sposobami potrzebne materiały związane z jego funkcją.

Poza pokazami jest dodatkowo odpowiedzialny za zapewnienie podstawowej opieki zdrowotnej przy wszelkich urazach, skaleczeniach, kontuzjach i ranach, które nie są groźne i nie wymagają interwencji prawdziwego lekarza, czy pobytu szpitalnego. Wszystkie problemy zdrowotne, wykluczenia z niektórych czynności i wykaz takich osób przedstawia w formie raportu w Praetorium u Centuriona lub Optio.

Spotkania sztabowe

Medicus zdaje rano i wieczorem Centurionowi / Optio raport ze stanu zdrowia „poległych” lub „rannych” żołnierzy i zalecenia co do stanu ich aktywności na następne dni wg posiadanej przez niego aktualnej i najlepszej wiedzy w swym fachu wraz z przewidywaniami co do dalszej możliwości ich udziału w pokazach i życiu Legionu. Dodatkowo może podać listę czynności niewskazanych do wykonywania przez daną osobę przy jej aktualnych kontuzjach.

Do dyskusji i opracowania

Linki zewnętrzne

Cvstos Castrorum

Opis sylwetki

Cvstos Castrorum był żołnierzem odpowiedzialnym za ..... bla bla bla

(informacje historyczne o wynagrodzeniu, stroju itd)

!!! DOKONCZYC !!!

Zadania i obowiązki w obozie

Budowa obozu

Cvstos Castrorum po uzgodnieniu planów obozu z **Centvrionem** :

1. prowadzi budowę obozu w taki sposób by powstawała jak najsprawniej i najszybciej,
2. wytycza uliczki (liny, groma),
3. dzieli brygady budowlane na podzespoły tak, aby nie były zbyt liczne lub zbyt małe do zleconych zadań,
4. naucza jak najsprawniej należy uporać się zespołowo z danym przedsięwzięciem (np. to że młotek ma być cały czas w ruchu, a kto inny ma za "młotkowym" stać i wiązać odciąg),
5. instruuje o konieczności trzymania właściwych odległości między namiotami, oraz o precyzyjnym wbijaniu śledzi tak, aby namioty miały równe odciągi,
6. cały czas nadzoruje powstawanie obozu, sprawdzając czy nie ma zastoju, czy ludzie wiedzą co robić, na nowo przydzielając zasoby ludzkie, aż do całkowitego zakończenia budowy.
7. bardziej nadzoruje te wiele symultanicznie powstających budowli, i naucza, niż sam bierze udział fizycznie w rozstawianiu tak, aby cały czas móc śledzić co się dzieje i reagować w razie konieczności.
8. na bieżąco pilnuje odległości pomiędzy namiotami oraz czy odciągi są poprawnie związane
9. pilnuje czy nie wkopujemy się głębiej niż zezwala organizator

Funkcjonowanie obozu za dnia

1. W trakcie trwania obozu w kolejnych dniach jest całkowicie odpowiedzialny za ogólny jego wizerunek, sprawdzając przykładowo :
  - czy ogrodzenie jest utrzymywane w należytym stanie ?
  - czy namioty mają odpowiednie naciągi ?

- czy jest utrzymywana czystość w obozie (śmieci, plastiki i inne niehistoryczne rzeczy) ?
  - czy nie leżą gdzieś niepotrzebnie nieużywane drewniane części stołów / namiotów / sudes itp ?
  - czy stoły / ławki są na swoich miejscach (np. czy zostały rano zaniezione z okolic ogniska z powrotem do *Popiny*) ?
  - czy tabliczka przed obozem z napisem "Rapax" jest dobrze widoczna ?
2. Wyznacza wybrane osoby lub całe *contubernia* do realizacji powyższych bieżących zadań, które muszą zostać wykonane w trybie pilnym.
  3. Jest także odpowiedzialny, za oznakowanie całego obozu. Każde *contubernium* i każdy inny namiot musi posiadać tabliczkę z odpowiednim napisem informującym o jego przeznaczeniu.
  4. Rano i wieczorem sprawdza wizerunek obozu również pod kątem elementów, o które powinni zadbać inni funkcyjni i ewentualnie przypomina im o tym jeśli coś zostało pominięte lub nie wykonane na czas np :
    - czy artyleria została rozłożona w odpowiednim miejscu (schowana na noc) ?
    - czy **signiferi** rozstawili (schowali) znaki legionowe i zdobyte trofea ?

Dodatkowe zadania wieczorne ogniowe

1. Co wieczór pilnuje tego, aby przydzielona najbliższa warta nocna - *excubia prima* - zaczęła zapalać lampy w obozie na czas. W razie potrzeby pomaga **Tesserariis** w nauce żołnierzy jak rozpalać i utrzymywać skuteczne oświetlenie.
2. Przed ucztą zajmuje się ustawienie stołów i ławek oraz ustawia dodatkowe bogate oświetlenie - lanterny wokół stołów oraz lampki oliwne na stołach.
3. Co wieczór zapala lampki oliwne w Popinie (????)

Raportowanie

Cvstos Castrorum składa meldunek **Centurionowi** rano i wieczorem po wykonaniu niezbędnych prac o gotowości obozu do odbioru.

Do dyskusji i opracowania

1. Historyczność funkcji- czy jest to faktyczna funkcja pełniona przez legionistę czy stworzona na potrzeby naszej grupy
2. W obowiązkach jest sporo rzeczy podlegających do innych funkcyjnych- pilnowanie znaków (signiferzy), zapalanie lampek oliwnych na noc (tesserarius), pilnowanie artyleri (optio ballistarum)
3. Pozycja w hierarchii obozowej- które miejsce w łańcuchu dowodzenia ma ta funkcja
4. Czy pod "Immunes" kryje się faktyczne wykluczenie z części codziennych obowiązków czy to tylko forma uporządkowania wszystkich ról w obozie

Linki zewnętrzne

Ceteri officiales (mvnerarii) in castris

Pozostali żołnierze funkcyjni w obozie

Decanvs

Opis sylwetki

Decanvs, dowódca drużyny (**contubernivm**), to zwykle doświadczony żołnierz, który pełni szczególną rolę w procesie wychowania swoich podopiecznych, tzw. contubernales. Odpowiada za ich dyscyplinę, atmosferę służby i pracy, poziom kultury, współżycia społecznego, porządek wojskowy oraz wyszkolenie.

Decanvs jest zobowiązany do przestrzegania dyscypliny wojskowej oraz posiada określone uprawnienia wobec żołnierzy ze swojego namiotu, w szczególności do podejmowania działań dyscyplinarnych oraz wyróżniania podległych mu żołnierzy.

Jako żołnierz starszy stopniem w czasie nieobecności innego decanvsa:

- uprawniony jest do wydania żołnierzowi rozkazu zaprzestania naruszania dyscypliny wojskowej;
- obowiązany jest do powiadomienia o tym fakcie przełożonego tego żołnierza.

Wymagane umiejętności:

1. Przewodzenie i dowodzenie drużyną, w tym stawianie zadań, określanie celów oraz rozliczanie i ocenę podległych mu żołnierzy.
2. Znajomość sprzętu i uzbrojenia będącego na wyposażeniu drużyny.
3. Posługiwanie się indywidualnym wyposażeniem i uzbrojeniem.
4. Obsługa wspólnych sprzętów będących na wyposażeniu całej drużyny.
5. Stosowanie form i metod szkolenia umożliwiających osiągnięcie wyznaczonego celu.

Zadania i obowi?zki w obozie

Uwaga !!! W obozie podział strukturalny organizacji, jaką jest Leg XXI Rapax, jest zgoła inny niż poza zjazdami.

Na imprezie **Centvrio** wyznacza legionistów, którzy będą pełnić role Decanvsów. Idealnie, jeśli zainteresowani mogą zostać poinformowani o tym fakcie jeszcze przed imprezą, zarówno o własnej nominacji, jak i o wstępnej liście żołnierzy, którzy zostaną im przydzieleni do namiotu.

Wiedza taka jest bardzo przydatna, gdyż pozwala Decanvsowi przygotować się znacznie lepiej do swojej roli.

Decanus jako żołnierz funkcyjny ma szereg obowiązków związanych z dbaniem o swoich contubernales, czyli członków [contubernium](#) wspólnie zamieszkujących wraz z nim w jednym namiocie. Ponosi odpowiedzialność za wyszkolenie, utrzymanie wyposażenia i sprzętu wojskowego w sprawności technicznej, kształtowanie poprawnych stosunków międzyludzkich, a także za zapewnienie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa w trakcie realizacji zadań.

Poniżej znajduje się główny zakres zadań, jakie spoczywają na Decanusie w warunkach obozowych.

Wyposażenie legionisty

Jednym z podstawowych obowiązków Decanusa jest dopilnowanie, aby jego podopieczni byli właściwie wyposażeni zarówno do części bojowej, jak i do codziennego funkcjonowania w obozie.

1. Ustala jak najwcześniej, jeśli to możliwe jeszcze przed imprezą, jakie **braki sprzętowe** będą mieli jego podopieczni, i dokłada wszelkich starań, aby zostały one uzupełnione.
2. Dba o uzupełnienie braków zarówno części bojowej, czyli uzbrojenia, jak i części cywilnej, przykładowo naczyń do jedzenia, koca do spania i innych niezbędnych elementów wyposażenia.
3. Sprawdza **koniecznie na ciele żołnierza** stan jakości i dopasowania wyposażenia, w szczególności:
  - czy pancerze mają komplet rzemieni;
  - czy hełm dobrze leży na głowie i nie będzie się przemieszczał podczas marszu lub biegu;
  - czy elementy metalowe uzbrojenia są utrzymywane w należytej czystości;
  - czy poszczególne części wyposażenia nadają się do bezpiecznego i godnego użytkowania.

Wyszkolenie legionisty

Decanus odpowiada również za rozpoznanie poziomu wyszkolenia swoich podopiecznych oraz za możliwie szybkie uzupełnianie zauważonych braków.

1. Ustala, jakie braki w wyszkoleniu mają jego podopieczni, zarówno jeśli chodzi o:
  - podstawy musztry;
  - znajomość ogólnej choreografii pokazów;
  - umiejętności w posługiwaniu się bronią.
2. Od początku zjazdu prowadzi intensywną pracę, aby w miarę możliwości pilnie podciągnąć u swoich żołnierzy rozpoznane braki.
3. W zależności od sytuacji:
  - podstawowe braki wiedzy i umiejętności swoich podopiecznych może uzupełniać samodzielnie;
  - braki bardziej zaawansowane, jak na przykład szkolenie z wojskowych formacji grupowych, zgłasza pilnie do stosownych [principales](#) w obozie, np. [Magister-a Campi](#) lub [Optio](#), jako potrzebę pilnego przeszkolenia konkretnych żołnierzy.

acina

Ważnym elementem służby w obozie jest także [podstawowa znajomość łaciny](#), zwłaszcza w zakresie używanym podczas musztry, raportowania i codziennego funkcjonowania oddziału.

1. Decanus sprawdza znajomość podstaw łaciny w zakresie:
  - liczebników głównych;
  - [komend marszowych i obozowych](#);
  - nazw wyposażenia indywidualnego i elementów obozu;
  - formuł potrzebnych do składania raportów.
2. W razie stwierdzenia braków dąży do ich uzupełnienia samodzielnie albo zgłasza potrzebę dodatkowego szkolenia właściwej osobie funkcyjnej, np [magister latinae](#).

Ogólne zachowanie legionisty

Decanus odpowiada nie tylko za przygotowanie wojskowe swoich ludzi, ale także za ich właściwe zachowanie, porządek oraz przestrzeganie zasad obowiązujących w całym obozie.

1. Naucza i pilnuje:
  - aby żołnierze dbali o porządek w namiocie, w szczególności o właściwe ułożenie pościeli;
  - aby utrzymywali porządek przed namiotem, zwłaszcza w zakresie odkładania tarcz i pila;
  - aby podopieczni informowali go o **każdym opuszczeniu obozu** oraz o prawdopodobnym czasie powrotu;
  - aby rzeczy niehistoryczne przechowywali w większości poza obozem, na przykład w samochodach;
  - aby używki nikotynowe były stosowane wyłącznie poza obozem i tylko w miejscach do tego wyznaczonych;
  - aby nie spożywali napojów alkoholowych o zawartości powyżej 0% w porze dnia zakazanej przez dowódcę obozu;
  - aby nie używali w obozie nowoczesnych urządzeń, takich jak np: latarki czy telefony komórkowe o żadnej porze dnia;
  - aby zachowywali się godnie i zgodnie z zasadami współżycia obowiązującymi w Leg XXI Rapax.

Uwaga !!! Decanus powinien reagować na bieżąco na wszelkie przejawy zaniedbania porządku, naruszania dyscypliny oraz zachowania obniżające poziom historyczności obozu.

Dodatkowe obowiązki

Poza obowiązkami bezpośrednio związanymi z wyposażeniem, wyszkoleniem i zachowaniem swoich ludzi, Decanus musi stale czuwać nad organizacją pracy całego [contubernium](#).

Decanus szczególnie pamięta cały czas o tym, by:

1. zawsze wiedzieć, gdzie znajdują się jego żołnierze.
2. na wszelkie zbiórki ustawiać się z przodu, ale samemu przybiegać jako ostatni, pomagając i mobilizując swoich contvbernales do jak najszybszego stawienia się całą grupą.
3. mobilizować swoich żołnierzy do aktywnej pracy i nauki.
4. motywować swoich żołnierzy, tak aby wypełniali wszelkie obowiązki wzorowo, na chwałę contvbernium i całego Leg XXI Rapax.
5. wyznaczać sprawiedliwie podział na warty nocne i dzienne, jeśli dla contvbernium przydzielono takie zadanie.
6. pouczyć opuszczających obóz legionistów, kiedy najpóźniej muszą stawić się z powrotem, a następnie pilnować tego i odpowiednio wcześniej reagować w przypadku możliwych spóźnień.

Raportowanie

Do realizacji wszelkich postawionych mu zadań Decanus ma do dyspozycji szereg innych postaci funkcyjnych w obozie, z których pomocy powinien korzystać. Właściwe raportowanie i współpraca z kadrą funkcyjną są istotnym elementem jego służby.

1. W zakresie bieżącego funkcjonowania swojego contvbernium współpracuje z innymi funkcyjnymi, w szczególności:
  - z [Medicvsem](#), w sprawach dotyczących stanu zdrowia członków contvbernium;
  - z [Magister Campi](#), w sprawach dotyczących konieczności doszkolenia żołnierzy, zwłaszcza w większej grupie;
  - z [Centvrionem](#), w sprawach organizacji służby i programu na dzień kolejny.
2. Na bieżąco przekazuje przełożonym informacje o stanie swojego contvbernium, zauważonych problemach, brakach sprzętowych, brakach w wyszkoleniu oraz kwestiach organizacyjnych wymagających decyzji wyższego szczebla.
3. Decanus bierze udział w naradach i odprawach sztabowych rano i/lub wieczorem, które zwyczajowo odbywają się w namiocie [centvriona](#).

Uwaga !!! Decanus nie powinien pozostawiać spraw swojego contvbernium bez meldunku przełożonym, jeśli ich charakter wykracza poza jego własne kompetencje lub możliwości działania.

Do dyskusji i opracowania

1. Uzupełnić szczegółowe wytyczne dotyczące raportowania, w szczególności zakres meldunków składanych do Medicvsa, Magister Campi oraz Centvriona.
2. Opracować wzorcowy schemat odpowiedzialności Decanusa za contvbernium w trakcie trwania całej imprezy.

Linki zewnętrzne

1. -- brak --

Ceteri officiales (mvnerarii) in castris

Magister Latinae

Opis sylwetki

Magister Latinae jest żołnierzem odpowiedzialnym za szkolenie legionistów z języka łacińskiego oraz ..... bla bla bla

(informacje historyczne o wynagrodzeniu, stroju itd)

!!! ARTYKUŁ WYMAGA DOKOŃCZENIA !!! Nie osiągnął jeszcze podstawowej wersji.

Zadania i obowiązki w obozie

Magister Latinae na różne sposoby "przemycza" język łaciński do życia obozowego legionu, tak aby wojsko uczyło się potrzebnych słów oraz zwrotów nie tylko na prowadzonych lekcjach łaciny, ale i poprzez szereg gier i zabaw.

Tablice szkoleniowe

W poppinie znajdują się drewniane tablice z podstawowymi wyrazami w języku łacińskim, posegregowane tematycznie (jedzenie etc.). Żołnierze w wolnych chwilach mogą poduczać się potrzebnych słówek i szlifować swoją wiedzę korzystając z nich. Są one podstawą do odpytywania przed każdym posiłkiem (więcej o tym poniżej).

Tabliczki informacyjne w obozie

Po obozie rozsiane są tablice opisujące namioty (praetorium, poppina, lvpanarium...) jak i podpisujące namioty należące do każdego centurionem (con Vagini, con Holi...). Ułatwia to poruszanie się po castrum i pomaga jak najszybciej odnaleźć odpowiedni namiot.

Dodatkowo oznaczona jest główna arteria obozowa (via praetoria), jak i wejścia do castrum z zewnątrz tak by przechodzący cywile mieli się na baczności i wiedzieli co przed nimi się znajduje.

Gry i zabawy

Lekcje łaciny

Magister latinae prowadzi wraz z Centurio obozowe lekcje łaciny. Poznawane są na nich podstawy języka jak i słownictwo które na codzień używane jest w obozie. Tłumaczone są podstawy deklinacji oraz podstawy odmiany czasowników. Wspólnie przerabiany jest tekst piosenek marszowych tak by żołnierze wiedzieli co śpiewają i jak mają to robić.

Sprawdzanie wiedzy

Magister latinae każdorazowo przed posiłkiem przepytuje każdego legionistę z wiedzy na temat języka łacińskiego. W zależności od poziomu wiedzy mogą to być pytania o podstawowe słówka (woda, miecz, kubek...) lub bardziej skomplikowane wyrażenia lub zdania. W przypadku gdy odpytywany udzieli błędną odpowiedź lub nie udzieli jej wcale, wraca na koniec kolejki by ponownie podejść do testu. Czas czekania w kolejce sugerowany jest to powtórki wiedzy z tablic ;)

Raportowanie

Magister Latinae składa meldunek ...

Do dyskusji i opracowania

1. Czy magister latinae składa raporty do praetorium, jeśli tak to co ma meldować
2. Jakie gry i zabawy można wprowadzić by lepiej poduczać wojsko ze znajomości łaciny (sugeruję piosenkę głowa-ramiona- kolana- palce po łacinie- Venator)
3. Tak jak *cvstos castrorum* jest to funkcja wymyślona na potrzeby grupy więc nie sposób opisać jej historycznej wagi, wyposażenia, wynagrodzenia itp

Linki zewnętrzne

Specvlatores

Opis sylwetki

Specvlatores to pododdział rekonesansowy działający w obrębie jednostek wojskowych, która ma do wykonania specjalne zadania o szerokim zakresie od zwiadu po zapewnienie sukcesu armii jeszcze przed bitwą. Wykonywali swoje misje w małych oddziałach, aby skutecznie prowadzić wywiad. W ich skład mogli wchodzić nawet lokalni wojownicy, przewodnicy, którzy służyli w wojskach pomocniczych armii rzymskich. Głównym zadaniem było gromadzenie informacji dla legionów o aktywności wrogiej armii i warunkach terenowych, byli oddziałem rzymskiej armii, który miał zebrać jak najwięcej informacji o przeciwniku, jego wojskach i działaniach poprzez tajne operacje.

!!! ARTYKUŁ WYMAGA EDYCJI I UZUPEŁNIENIA !!!

Zadania i obowiązki

Specvlatores to odpowiednik dzisiejszych „komandosów” do zadań specjalnych. Posiadają szeroki zakres obowiązków, jak przeprowadzenie:

- misji zwiadowczych (w tym konne dalekiego rozpoznania) i rozpoznania na trasie przemarszu Legionu i w miejscu jego operowania, meldując wszelkie podejrzenia, nieprawidłowości jak: zauważone pułapki, zagrożenia terenowe i żywiołowe, oraz przeszkody mające wpływ na przemarsz jednostek.
- przeczesywania okolicy w celu wykrycia wrogich sił, zebranie niezbędnych informacji o jej położeniu, aktywności i liczebności, jej słabe i silne strony.
- maszerują daleko przed czołem legionu zabezpieczając trasę i likwidując przeszkody terenowe, aby ułatwić przejście wojskom
- sabotażu wrogich machin, umocnień obozów czy innych strategicznych obiektów
- wyznaczają korzystne miejsce pod budowę obozu, który musi mieć zapewnione:
  - źródło wody
  - naturalną obronę w postaci, np. położenia na wysokości, kamieniste zbocze...etc.
- przesłuchań i tortur jeńców / dezertersów w celu wydobywania potrzebnych informacji
- rozpowszechnianie plotek we wrogiej frakcji, szerzenie propagandy

Budowa obozu

Specvlatores wytyczają miejsce, na którym zostanie wzniesiony obóz jeszcze nim nadejdą Legiony. Po obraniu terenu pod castrvm niezwłocznie we współpracy z cvstos castrorvm i Centurionem ustalają rozkład namiotów i przebieg umocnień. Następnie wraz z żołnierzami przystępują do nadzorowania przebiegu prac.

Tworzenie planów bitew i pokazów

Przed każdą bitwą, Specvlatores informują i nakreślają plan sytuacyjny miejsca, na którym odbyć się ma starcie. Informują przede wszystkim o:

- ukształtowaniu terenu i sposoby jego wykorzystania na korzyść Legionów
- stan liczebny, mentalność, nawyki, rodzaje i morale wojsk przeciwnika
- możliwe miejsca zasadzek i ukrytych stanowisk wroga

Codziennie obowi?zki

Szef wywiadu zarządza podległym mu oddziałem i organizuje minimum jedno działanie wywiadowcze dziennie (w wyjątkowo zagrożonych rejonach stacjonowania Legionu aż dwa razy dziennie), oraz dodatkowe misje wyznaczone przez dowództwo w ilości i zakresie ustalonym przez Centuriona lub Optio.

W porozumieniu z Tesserarivsem bazując na swojej wiedzy i raportach dotyczących zagrożeń w okolicy nakreśla szkic obrony obozu w nagłych sytuacjach wymagających zbrojnej interwencji. Wyznaczają miejsca zbiórki, stanowiska obronne, na które zostaną wysłane poszczególne Contvbernia i zadania specjalne jak ochrona cywilnej ludności pracujących w jej obrębie.

Spotkania sztabowe

Szef siatki wywiadu składa oficerom w Praetorivm raport sytuacyjny ze stanu bezpieczeństwa armii i zagrożeń występujących w okolicy. Informuje o wszelkich zmianach, podejrzanych aktywnościach w okolicy oraz proponowanej bezpiecznej trasy przemarszu.

Linki zewn?trzne

Ceteri officiales (mvnerarii) in castris

Optio Lvdorvm

Opis sylwetki

Optio ludorvm jest odpowiedzialny za techniczną część przeprowadzenia Igrzysk Legionowych a także całościowe przygotowanie wszystkich potrzebnych do nich elementów.

Zadania i obowięzki

W tygodniu przed Igrzyskami

Optio lvdorvm wraz z wybraną ekipą techniczną przygotowują techniczne rzeczy potrzebne do wykonywania poszczególnych konkurencji, przygotowują je w jednym miejscu by później były łatwo dostępne. Uczy ekipę na czym polegają poszczególne konkurencje, pilnuje by wiedzieli co trzeba mieć zrobione na każdą z nich oraz jaka ma miejsce po jakiej w celu sprawnego przygotowania się.

Każdemu z technicznych wybiera jedną z drużyn którą ten będzie się opiekował. Techniczni muszą przypominać swoim drużynom kiedy odbywają się igrzyska, co mają mieć ze sobą a także pomiędzy konkurencjami pilnują by drużyny szybko i sprawnie przygotowały się do następnej.

Zaraz przed igrzyskami

W dniu igrzysk optio lvdorvm wraz z ekipą techniczną zanoszą i przygotowują rzeczy potrzebne do przeprowadzenia konkurencji w pobliże areny, segregują je odpowiednio by szybko i sprawnie wymieniać jedne z drugimi. Przypomina by każda z drużyn była w komplecie oraz by pamiętali o pojawieniu się na czas.

W trakcie igrzysk

Obowiązkami podczas samych igrzysk jest pilnowanie by konkurencje były sprawnie przygotowywane, nadzoruje technicznych którzy na bieżąco przypominają drużynom jaka jest następna konkurencja oraz co mają mieć gotowe. Najważniejszym aspektem jest czas, nie może mieć miejsca zbyt długa przerwa ani przestój pomiędzy zmaganiem. Dodatkowo podlicza punkty po każdej konkurencji do przekazania sędziemu, pilnuje czy zawodnicy nie łamią zasad a w takiej sytuacji dyskwalifikuje podejście.

Po igrzyskach

Zakończywszy tego dniowe zmagania, optio lvdorvm wraz z ekipą sprzątają arenę oraz znoszą wyposażenie w odpowiednie miejsce w obozie. Ważne jest przeliczenie czy nic po drodze się nie

zgubiło lub zepsuło oraz wszystko jest poukładane. W przypadku awarii jakiegoś elementu, pilnuje by odpowiednie naprawy były wykonane jak najszybciej.

Ekipa techniczna

Potrzebnych jest ośmiu technicznych

- 4 technicznych drużynowych- każdy przydzielony do konkretnego zespołu, pomagają przygotować arenę pod konkurencję oraz pilnują by zespoły wiedziały na czym polega dana konkurencja oraz były wcześniej przygotowane (wybór zawodników, odpowiedni ubiór lub jego brak...)

- 4 technicznych publicznościowych- każdy przydzielony do publiczności, pomagają zagrzewać poszczególne drużyny podczas konkurencji, rozdają kolorowe transparenty oraz sztandary oraz pilnują by na zakończenie wszystkie zostały oddane

Drużyny i zawodnicy

Do igrzysk wyznacza zespoły z przypisanym jednym z kolorów (Avrati, Prasini, Rossati, Venetii), każdy zespół musi mieć pięciu zawodników plus znakowego ze sztandarem drużyny. Zawodnicy muszą przyjść w pełnym wyposażeniu, przynajmniej jeden musi mieć hełm, miecz, pas oraz tarczę. Jeśli występuje drużyna z publiczności, zarówno znak jak i wyposażenie muszą przygotować techniczni, przede wszystkim odpowiedzialny za nich członek ekipy.

Przedmioty potrzebne do konkurencji

Przywożone przez nas- Piłki, 4 pary nart, 3 długie i grube liny, pacynki, chochoł, opaski na oczy, kijki, kukła centuriona, 16 małych okręgów z liny

Do przygotowania na miejscu- walcowate pieńki w ilości odpowiedniej by ułożyć z nich kilkumetrową trasę, "most"

Opis konkurencji

Narty

Na przygotowanych na linii startu nartach ustawia się 5 zawodników, chorąży wraz ze znakiem stoi za nimi. Zawodnicy mają za zadanie dojść do chochoła, okrążyć go i wrócić na linię startu. Koniec następuje gdy cała długość nart drużyny przekroczy linię startu. W trakcie wyścigu dozwolone jest przeszkadzanie innym drużynom, przepychanki itp.

Wymagane przedmioty: cztery pary nart, lina do oznaczenia linii start-meta, chochoł do okrążenia

Rzut centurionem

Na zamianę na linii startu ustawia się po czterech zawodników z zespołu. Chwytając za każdą z kończyn kukły rzucają ją jak najdalej, nie przekraczając linii startu. Po pomiarze odległości (liczonej fallusem kukły) techniczni wskazują chorążemu danej drużyny by za pomocą sztandaru wskazywali odległość rzutu na linii bocznej. Gdy wszystkie drużyny rzucą pierwszy raz, mają okazję poprawić swój wynik w drugim rzucie. Technika drugiego rzutu jest dowolna, miłą wstawką od drużyn jest komediowe podejście przy drugiej próbie.

Wymagane przedmioty: kukła centuriona, lina do oznaczenia lini rzutu oraz lina do oznaczenia odległości rzutu

?lepiec

Jeden zawodnik z każdej drużyny ma zawiązane oczy a reszta drużyny nie przekraczając lini startu krzyczy mu wskazówki jak ma trafić do swojego wyposażenia (hełm, tarcza, pas i miecz) a następnie do centuriona. Zawodnicy muszą cały czas mieć zawiązane oczy, muszą ubrać się w wymienione elementy wyposażenia a koniec gry następuje dopiero po przytuleniu centuriona spacerującego lub stojącego na arenie.

Wymagane przedmioty: lina do oznaczenia lini startu oraz w przypadku drużyny z publiczności wyposażenie dla niej

Kawaleria/konie

Czterech zawodników z każdej drużyny rozbiera się jak najbardziej (żadnych butów oraz ostrych lub twardych elementów). Dobrani w dwie pary, jeden zawodnik wskakuje na barana drugiego i na znak ruszają przeciwko przeciwnej drużynie. Zawodnicy muszą zrzucić obu jeźdźców przeciwnej drużyny (jeździec nie może dotknąć ziemi). Wygrywa drużyna z ostatnim jeźdźcem na swoim koniu. Po dwóch pierwszych walkach, następuje gra o trzecie miejsce (przegrane drużyny z poprzednich dwóch walk) a następnie o pierwsze (zwycięskie drużyny z dwóch pierwszych walk).

Wymagane przedmioty: brak

Pontes longi

Na arenie układamy kilkumetrową trasę z pieńków. Drużyny po kolei przebiegają po niej unikając technicznych którzy za pomocą pacynek oraz piłek starają się ich zrzucić z trasy. Zawodnik który dotknie ziemi przed linią końcową zostaje zdyskwalifikowany. Po pierwszej turze drużyny mają drugie podejście, sugerujemy podejście komediowe przy drugiej próbie.

Wymagane przedmioty: pieńki, lina do oznaczenia startu, lina do oznaczenia mety, lina do oznaczenia miejsca dla przeszkadzających technicznych, piłki oraz pacynki dla przeszkadzaczy.

Kr?cio?

Na lini startu zawodnicy przykładają czoło do kija trzymanego w rękach tak by drugi jego koniec dotykał ziemi. Na znak zawodnik z każdej drużyny robi dziesięć obrotów dookoła własnej osi, podnosi z ziemi okrąg z liny i biegnie w kierunku chochoła. Nakłada okrąg na niego i wracana linię

startu. Gdy przekroczy linię następny zawodnik z drużyny startuje i robi to samo. Koniec następuje gdy ostatni zawodnik z drużyny przekroczy linię.

Wymagane przedmioty: lina do oznaczenia startu, chochoł, 16 okręgów z liny do zarzucenia na chochoła, 4 kijki

Do dyskusji i opracowania

Linki zewnętrzne

Optio Carceris

Opis sylwetki

Optio carceris podoficer odpowiedzialny za nadzór nad więzieniem wojskowym (*carcer*) oraz pilnowanie więźniów.

Do obowiązków *optio carceris* należało m.in. strzeżenie zatrzymanych żołnierzy i jeńców, organizacja wart przy więzieniu oraz wykonywanie poleceń związanych z dyscypliną wojskową. Funkcja ta odzwierciedlała rozbudowaną administrację i ścisły system dyscypliny w legionach rzymskich.

Zadania i obowiązki

W trakcie kampanii Optio Carceris bezpośrednio podlega Centurio, nadzoruje wszystkie aspekty działania obozu

Raportowanie

1. Optio carceris bierze udział w naradach i odprawach sztabowych rano i/lub wieczorem, które zwyczajowo odbywają się w namiocie centuriona.

Do dyskusji i opracowania

Linki zewnętrzne

Scriba

Opis sylwetki

Scribae – skrybowie i urzędnicy kancelaryjni pracujący w **praetorium**, czyli sztabie dowódcy legionu. Należeli do personelu administracyjnego odpowiedzialnego za prowadzenie dokumentacji wojskowej i urzędowej.

Do ich obowiązków należało sporządzanie rozkazów, raportów, list żołdu, ewidencji żołnierzy oraz korespondencji sztabowej. Skrybowie odgrywali ważną rolę w funkcjonowaniu rzymskiej administracji wojskowej, która opierała się na rozbudowanym systemie pisemnych poleceń i sprawozdań.

Scribae byli zazwyczaj wykształconymi żołnierzami lub wyzwolencami posiadającymi umiejętność czytania i pisania po łacinie. Choć nie pełnili funkcji bojowych, stanowili istotny element zaplecza organizacyjnego legionu i aparatu dowodzenia.

Zadania i obowięzki

Do obowiązku **scriba** należy wszelkie zapisywanie na papirusie potrzebnych materiałów takich jak np. lista wojska.

Do dyskusji i opracowania

Linki zewn?trzne

Cornicvlarivs

Opis sylwetki

Cornicularius -starszy urzędnik wojskowy i administracyjny, pełniący funkcję głównego pomocnika dowódcy legionu, namiestnika lub wysokiego oficera. Należał do grona najważniejszych podoficerów sztabowych (**principales**) i odpowiadał za organizację pracy kancelarii oraz nadzór nad personelem administracyjnym.

Do obowiązków **cornicularius** należało prowadzenie dokumentacji wojskowej, kontrola rozkazów i raportów, nadzór nad skrybami oraz koordynowanie spraw administracyjnych jednostki. Funkcja ta miała duże znaczenie w codziennym funkcjonowaniu armii rzymskiej, której sprawność opierała się na rozbudowanej biurokracji wojskowej.

Stanowisko często powierzano doświadczonym żołnierzom o wysokich kwalifikacjach organizacyjnych i piśmienniczych. **Cornicularii** mogli służyć zarówno przy dowódcach legionów, jak i w administracji prowincjonalnej, gdzie pełnili rolę zaufanych urzędników wojskowych.

Zadania i obowi?zki

W trakcie kampanii Optio Carceris bezpośrednio podlega Centvrio, nadzoruje wszystkie aspekty działania obozu

Raportowanie

1. Optio carceris bierze udział w naradach i odprawach sztabowych rano i/lub wieczorem, które zwyczajowo odbywają się w namiocie centvriona.

Do dyskusji i opracowania

Linki zewn?trzne

Cornicen

Opis sylwetki

Cornicen - wojskowy trębacz, odpowiedzialny za przekazywanie sygnałów dźwiękowych za pomocą zakrzywionego rogu zwanego **cornu**. Należał do personelu pomocniczego legionu i odgrywał ważną rolę w dowodzeniu oraz utrzymaniu dyscypliny na polu bitwy i w obozie wojskowym.

Do obowiązków **cornicena** należało sygnalizowanie rozkazów dotyczących marszu, ataku, odwrotu, zmiany szyku oraz codziennych czynności obozowych. Dźwięki instrumentu umożliwiały szybkie przekazywanie poleceń na dużą odległość, zwłaszcza w warunkach bitewnego hałasu.

Cornicines byli specjalnie szkolonymi żołnierzami o istotnym znaczeniu dla sprawnej komunikacji w legionach rzymskich. W ikonografii przedstawiano ich często z dużym, półkolistym rogiem opartym na ramieniu.

Zadania i obowi?zki

Do dyskusji i opracowania

Linki zewn?trzne

Tvbicen

Capsarivs

Opis sylwetki

Capsarii – sanitariusze i pomocnicy medyczni, odpowiedzialni za udzielanie pierwszej pomocy rannym żołnierzom na polu bitwy oraz w obozach wojskowych. Nazwa pochodzi od **capsa** – pojemnika lub torby, w której nosili bandaże, narzędzia i środki medyczne.

Do obowiązków **capsarii** należało opatrywanie ran, transport rannych oraz wspieranie lekarzy wojskowych (**medici**) podczas zabiegów i leczenia. Działali zarówno w trakcie walk, jak i w lazaretach legionowych (**valetudinaria**), stanowiąc ważny element rzymskiego systemu opieki medycznej.

Capsarii byli zwykle żołnierzami posiadającymi podstawowe przeszkolenie medyczne. Ich obecność w legionach świadczy o wysokim poziomie organizacji rzymskiej armii i rozwiniętym podejściu do leczenia rannych żołnierzy.

Zadania i obowi?zki

Raportowanie

Do dyskusji i opracowania

Linki zewn?trzne